

Předkládaný text je pouze informativní. Existuje řada dalších preparátů komplementární medicíny a alternativních metod léčitelství, jejichž výčet nelze v naší informaci obsáhnout. Proto nejasnosti a laická doporučení konzultujte s vaším ošetřujícím lékařem.

Informaci o možnostech léčby lze získat také při návštěvě Onkologického informačního centra Masarykova onkologického ústavu nebo na webových stránkách (www.mou.cz). Onkologické informační centrum MOÚ vám také odpoví na vaše dotazy (543 134 314 nebo bezplatná telefonní linka 800 222 322, [event. educentrum@mou.cz](mailto:educentrum@mou.cz)).

Komplementární a alternativní medicína v onkologii

doc. MUDr. Pavel Šlampa, CSc.
Klinika radiační onkologie LF MU
a Masarykův onkologický ústav, Brno

Masarykův onkologický ústav
Žlutý kopec 7, 656 53 Brno
tel.: 543 131 111
e-mail: direct@mou.cz, educentrum@mou.cz
www.mou.cz, www.prevenenadoru.cz

Podle ankety EONS (European Oncology Nursing Society) minimálně každý třetí pacient se zhoubným nádorem v Evropě využívá současně s klasickou (konvenční, vědeckou) léčbou další komplementární (doplňkovou) medicínskou nebo alternativní léčebnou metodu. V USA podle průzkumu Národního centra pro komplementární a alternativní medicínu (NCCAM) z r. 1997 využívá tyto metody 42 % pacientů s nádory a ročně se vydá za tyto služby 27 miliard dolarů.

Medicína klasická (vědecká – tzv. „školní“) je léčba založena na vědecky ověřených nových poznatcích a zkušenostech minulých generací lékařů. Společnost a odborné instituce garantují nejen vzdělání lékařů, sester a dalších pracovníků ve zdravotnictví, ale i standardní léčebné postupy (protokoly) podle nejnovějších potvrzených znalostí (léčba „lege artis“). Léčba vychází z prokázané diagnózy a využívá metody a léky, jejichž účinnost a bezpečnost byla ověřena mnohaletými výzkumy. Mezi základní metody léčby nádorů patří chirurgie, radioterapie, chemoterapie, biologická a podpůrná léčba. V případě podávání nových přípravků nemocný musí dobrovolně souhlasit s jejich aplikací v rámci klinických studií.

Komplementární (doplňková) medicína je využívána spolu s klasickou medicínou k doplnění základních metod léčby nádorů. Vhodně zvolené doplňkové metody mohou podpořit úspěch klasické terapie, např. i nově přijatými správnými návyky, které se týkají úpravy životosprávy a životního stylu nebo i placebo efektem (placebo = preparát neobsahující účinnou látku; pacient může pocítit úlevu, jestliže „léku“ věří).

Alternativní medicína je nevhodný název pro léčebné metody (alternativní = možnost výběru), které mají nahradit základní metody léčby nádorů. V léčbě zhoubných nádorů nelze vybírat mezi oficiální medicínou (s vědecky prokázanými léčebnými metodami a léky) a léčebnými pochybnými praktikami, aniž se riskuje zdraví či dokonce život. Léčitel a pseudovědec pokládá své spekulace za vědeckou pravdu, ale není ochoten učinit nic pro to, aby tuto pravdu ověřili jiní. Brání se použít pro hodnocení léčebného účinku objektivní uznávaná hlediska.

Vliv reklamy podporující léčebné praktiky je v našem prostředí zcela zřejmý, navíc je tento trend podporován nezodpovědnými novináři, kteří hledají do svých článků a reportáží „nejnovější“ senzace. A „zaručená léčba“ rakoviny mimo klasickou medicínu je samozřejmě senzace nejvyšší míry.

Moderní medicína je dnes na velmi dobré úrovni; o něco horší bývá komunikace s pacientem, na kterou lékaři nezbyvá dostatek času a možná ani energie. Pacient se v takovém případě může právem cítit

jako bezvýznamný, anonymní tvor a přístup lékaře často vnímá jako čistě automatický a povrchní. Tento přístup lékařů pacienta, bohužel, v některých případech přivádí k představitelům alternativní medicíny. Na druhé straně je ale také nutné, aby pacient s onkologem více hovořil o svých problémech souvisejících se zhoubnou chorobou a její léčbou a nezdíral se hovořit i o zamýšlené komplementární medicíně či alternativních metodách.

Jedním z důležitých faktorů onkologické léčby je **pozitivní myšlení** pacienta. Pozitivní myšlení ani víru ve svoje vyléčení nelze člověku naprogramovat nebo přikázat, k tomu se musí každý pacient propracovat sám svou vlastní cestou a způsobem, který je pro něj co nejpřírozeňší. Pacient s vírou ve vyléčení zpravidla i lépe snáší nežádoucí účinky chirurgické léčby, radioterapie a chemoterapie.

Komplementární a alternativní medicína

– vhodný doplněk konvenční léčby

Jedná se o přípravky a metody s možným podpůrným účinkem při léčbě (nepůsobí ale přímo proti nádorům). Zpravidla se jedná o potravinové doplňky, které může nemocný člověk s nádorem používat na základě svého samostatného rozhodnutí. Zde je nutné připomenout i pravidla zdravé výživy (vláknina, zelenina, omezení „červeného“ masa, uzenin, živočišných tuků atd.).

- enzymatické přípravky (Wobenzym), event. s thymovým extraktem (Wobemugos)
- koenzym Q₁₀
- červená řepa, pohanka
- beta karoteny
- omega 3 mastné kyseliny
- vitaminy B, A, E (pozor – ne vit. B₁₂)
- bylinné extrakty (Alveo, Aloe vera aj.)
- ozonová terapie, ionizace vzduchu
- imunoglukan
- zelené řasy (chlorella)
- stopové prvky (Se, Zn, Mg, Mn)

– Inocell

- klíčky obilovin, Avemar
- homeopatie
- akupunktura, akupresura
- aromaterapie
- ženšen
- propolis, kombucha
- isoflavony

Mezi další typy doplňkových přípravků patří imunomodulátory. Pod tímto názvem si můžeme představit prostředky, které zpravidla nespecificky upravují poruchy imunity. Aplikaci těchto přípravků je vhodné konzultovat s lékařem, nejlépe s imunologem. Většina imunomodulátorů využívá stimulačních faktorů, které jsou izolovány obvykle z mikrobiálních kultur. U nás je k dispozici více přípravků, např. Imudon, Biostim, Ribomunyl, Immodin, Imunor, Luivac, Uro-vaxom aj. Další speciální preparáty k úpravě snížené imunity může doporučit imunolog na základě rozboru imunity.

Metody alternativní medicíny s neprokázaným protinádorovým účinkem

Jedná se mnohdy o velmi finančně nákladné metody a prostředky. Tyto finanční prostředky může nemocný vynaložit na jiné, smysluplnější účely. Navíc některé metody mohou prokazatelně poškodit jeho zdravotní stav. Řada z nich přímo zakazuje aplikaci ověřených způsobů léčby – chemoterapii, ozařování, chirurgický zákrok. Následkem ztráty času věnované neúčinné léčbě alternativními metodami se může rozsah zhoubného nádoru výrazně zvětšit. Tím se sníží naděje na léčbu a vyléčení tohoto onemocnění ověřenými prostředky onkologické léčby. Níže uváděné metody nemají ani tzv. podpůrný význam v léčbě zhoubných nádorů.

- žraločí chrupavky
- Iscador (dr. Pekárek – distributor)
- Irisap (Dolejšího metoda)
- Breussova dieta (hladovka + zeleninové šťávy)
- Ovosan
- clusterová medicína (Sanguidot ...)
- urinoterapie (léčba močí)
- Kvant 4 (Vaňáková metoda)
- Jurkovičova metoda (omezení funkce štítné žlázy + imuno a enzymoterapie)
- „vyhladovění nádoru inzulinem“ (IHT)
- Laetril, Ukrain
- Beresovy kapky
- Cancerolyt, Cytosan
- Biomol, Depolar
- bioenergetika a biomagnetismus
- živá a mrtvá voda
- mumio, culevit
- vilcacora, PC-SPES
- filipínské „chirurgové“
- senzibilové, kladná a záporná energie
- léčba krátkovlnnou energií (ALW)